

Katedra Performatyki Uniwersytetu Jagiellońskiego

oraz Koło Naukowe Performatyków UJ

zaprasza na naukową konferencję studencko-doktorancką z warsztatami

Performatyka. Poza kanonem.

Odsłona pierwsza: *Resztki, ruiny, pozostałości, szczątki, piksele – archiwa możliwych przeszłości i przyszłości*

23, 24, 25 kwietnia 2020 r.

Pomysł na tę konferencję zrodził się z przekonania, że współcześni młodzi humaniści lokują swoje myślenie, zainteresowania, strategie badawcze, naruszając granice pomiędzy dyscyplinami, czasem je znosząc lub negocjują z różnymi językami i konsekwencjami ich użycia. Poruszają się po różnych polach badawczych, pożyczają, przechwytyją, montują, rekontekstualizują, szukając jeszcze nieodnalezionego albo odnajdując inaczej. Nasze zaproszenie kierowane jest do studentów i doktorantów, młodych humanistów, poszukiwaczy, bezgranicznych marzycieli, którzy wierzą, że humanistykę uprawiać można w poruszeniach, przepływach, gdzieś pomiędzy, czasem na przekór, indywidualnie, aż po horyzont własnych konceptów i interpretacyjnych pragnień.

Performatyka stanowi przestrzeń dla poszukiwaczy i marzycieli. Dostarcza narzędzi do rozumienia mechanizmów wytwarzania i praktykowania przestrzeni kulturowych i społecznych. Wypracowane w jej polu metodologie i teorie pozwalają poruszać się sprawczo pomiędzy dyscyplinami, ustanowionymi kanonami, anachronicznymi paradygmatami. Pozwala krytycznie patrzeć na strategie wytwarzania historii i przeszłości, wychyla się także ku możliwym przyszłościom. Daje wgląd w sposoby produkowania wiedzy. Przygląda się ludziom i nie-ludziom, ich wzajemnym relacjom. Przebywa na terenie życia społecznego, sztuki, nauk ścisłych, historii, mediów, technologii. Jest tam, gdzie coś się wytwarza, ustanawia, żyje, pozostaje, wchodzi w relacje, działa, czasem znika. Performans jest wszędzie. Performatyka też.

Pierwsza odsłona cyklu konferencyjnego „**Performatyka – poza kanonem**” zatytułowana jest: „**Resztki, ruiny, pozostałości, szczątki, piksele – archiwa możliwych przeszłości i przyszłości**”. Chcemy zaprosić młodych badaczy do wspólnego namysłu nad kategorią archiwum i krytycznymi ujęciami procesów i strategii archiwizacji. Pragniemy przyglądać się materialnej dokumentacji przeszłości – szczątkom, przedmiotom, miejscom, resztkom, pikselom poddanym medialnej archiwizacji. Ożywianym w różnego rodzaju performansach resztkom historii, społecznych wydarzeń, kulturowych przemian i wstrząsów. Kulturowe resztki przechowywane w pamięci, w ciałach, w śladach egzystencji, w medialnych (audialnych, wizualnych, teatralnych, tekstowych, internetowych, architektonicznych) zapośredniczeniach, w obrazowych spamach konstruują naszą wiedzę o przeszłości, porządkują lub naruszają kulturowe dominanty, mogą także stanowić materiał do ustanawiania alternatywnych i spekulatywnych scenariuszy przyszłości. Szeroko otwarte archiwum kultury Zachodu pozwala zaproponować następujące pola problemowe:

- konstruowanie wiedzy o przeszłości w oparciu o materialne pozostałości
- gry z archiwum – między prawem i władzą a oporem i alternatywą

- dokumentacja i jej przetworzenia (remiks, re-performans, re-enactment)
- poza reprezentacją: spam obrazowy – słabe, niepotrzebne obrazy i ich alternatywny obieg
- poszukiwania w archiwum: odnajdywanie zaginionych historii
- poza logiką: archiwa afektywne
- utracone dane: archiwa jako projekty przyszłości
- ruchome resztki: mediacja i transmisja przeszłości

Konferencję otworzy wykład prof. Małgorzaty Sugiery, kierowniczki Katedry Performatyki, zatytułowany „Archiwa antropocenu”.

xxx

Informacje organizacyjne:

Konferencja będzie miała charakter naukowo-warsztatowy. Uczestnicy konferencji będą mieli okazję do indywidualnego spotkania z pracownikami Katedry Performatyki i rozmowy o tekście referatu. Każdy z dwóch dni konferencyjnych będzie zwieńczony indywidualnymi konsultacjami Uczestników konferencji z pracownikami Katedry Performatyki – o doborze eksperta zadecyduje tematyka zaprezentowana w referacie i zainteresowania Uczestników. Badaczki i badacze z naszej Katedry przygotowują wraz z Uczestnikami teksty pokonferencyjne do planowanej książki (e-book), która ukaże się wiosną 2021 roku. Konsultacje naukowe mają służyć pracy nad tekstami referatów, ale także mają pomóc Uczestnikom w zdobyciu wiedzy o pisaniu tekstów naukowych, dostarczyć niezbędnych metodologii badawczych, poszerzyć pole kontekstowe podejmowanych w referatach zagadnień. **Trzeciego dnia zaprosimy Uczestników konferencji na dwa warsztaty (do wyboru) związane z tematem konferencji. Pierwszy warsztat poprowadzi dr Wanda Świątkowska: „Teatr – miejsce ożywiania archiwum”, drugi warsztat poprowadzi prof. Mateusz Borowski: „Archiwa innych przeszłości. Dokufikcje i gesty spekulatywne”.**

Konferencja będzie odbywała się cyklicznie, raz do roku. Wierząc, że performujemy świat i że performans jest wszędzie, będziemy spotykali się pod takimi właśnie hasłami. Zmieniać się będą zawarte w podtytułach problemy, zagadnienia, tematy, przestrzenie analiz i interpretacji.

Abstrakty powinny posiadać od 1200 do 1800 znaków, prosimy o nadsyłanie ich w terminie do końca lutego 2020 roku. Informację o przyjęciu referatu na konferencję otrzymacie Państwo w pierwszej połowie marca. Do 1 kwietnia prosimy o przesłanie pełnych tekstów wystąpień konferencyjnych, by pracownicy Katedry Performatyki mogli się z nimi odpowiednio wcześniej zapoznać i przygotować do konsultacji z Państwem.

Czas wygłaszania referatu: 20 min.

Oplata konferencyjna: 50 zł.

Abstrakty prosimy wysyłać na adres: performujemyswiat@uj.edu.pl

Prof. Mateusz Borowski

Archiwa innych przeszłości. Dokufikcje i gesty spekulatywne

Archiwum jako miejsce przechowywania i porządkowania śladów przeszłości w dużej mierze narzuca jej określony kształt i sensy. Do dziś pełni w kulturze zachodniej istotne kulturotwórcze i polityczne funkcje, determinując i sankcjonując obraz przeszłych wydarzeń. Nic dziwnego, że odziedziczone po epoce nowożytnej procedury archiwizacji stanowią tak istotny temat dla twórców rozmaitych form dokufikcji, łączących konwencje faktograficzne z fikcją i spekulacją. Tego typu projekty artystyczne problematyzują nie tylko procedury selekcji i porządkowania, typowe dla nowożytnego archiwum, ale także stawiają pytania o to, co i dlaczego pozostaje poza jego granicami i nie staje się integralną częścią zbiorowej pamięci.

Podczas warsztatów przyjrzymy się bliżej dwóm takim projektom artystycznym, które w formie mockumentarnej podejmują problem relacji między archiwum i metodami przedstawiania przeszłości. Pierwszą część spotkania poświęcimy dyskusji wokół filmu *The Dead Weight of a Quarrel Hangs* (2001) libańskiego artysty Walida Raada, który za pośrednictwem fikcyjnych materiałów dokumentalnych demonstruje problemy reprezentowania dziejów wojny w Libanie w latach 1975-1991. W drugiej części zajmiemy się performatywnym mockumentem *Ellis Island* (1980) wyreżyserowanym przez Meredith Monk, który przedstawia wyparty fragment historii amerykańskiej w formie performansu dokamerowego, z wykorzystaniem spreparowanych archiwaliów.

Materiały dla uczestników (zostaną udostępnione w formie elektronicznej)

1. *Ellis Island* (1980), reż. Meredith Monk
2. *Dead Weight of a Quarrel Hangs*, (2001), reż. Walid Raad,
<https://www.youtube.com/watch?v=q-2zygeErVs>
3. Claire Norton, *Kontr/aktualność. Sztuka i strategie antykolonialnego oporu*, tłum. Mateusz Borowski, Małgorzata Sugiera, [w:] *Fikcje jako metoda*, red. Małgorzata Sugiera, Księgarnia Akademicka 2018, s. 91-120.

4. Diana Taylor, *Archiwum i repertuar*, tłum. Mateusz Borowski, Małgorzata Sugiera, „Didaskalia” 2014, nr 120, s. 22-38.

Dr Wanda Świątkowska

Teatr – miejsce ożywiania archiwum

Na warsztatach przyjrzymy się teatrowi jako maszynie pamięci i performatywnemu archiwum oraz mitowi efemeryczności dzieła teatralnego. Widmowa obecność przeszłości w teatrze przejawia się w powtórzeniach, odegraniach (*re-enactments*), remiksach sytuacji, postaci, gestów, które materializują się w kolejnych ciałach i powracają w nowych okolicznościach i w zmienionym kontekście. Podążając za myślą Rebeki Schneider, teatr można traktować jako cielesny sposób uprawiania historii a ciało aktora jako medium pamięci i żywe archiwum, posiadające moc powtarzalnej aktualizacji minionego wydarzenia.

Przewodnikami po teatrze jako żywym archiwum będą: Marvin Carlson, Diana Taylor, Rebecca Schneider i Dorota Sajewska; zaś jako przykłady posłużą wybrane przedstawienia odwołujące się do innych dzieł oraz strategie ożywiania archiwalnej dokumentacji w teatrze.

Uczestnicy są proszeni o zapoznanie się z tekstem Doroty Sajewskiej *Mit efemeryczności teatru* („Dialog” 2015, nr 1).